

$$\frac{1 + n \cos s}{1 - n \cos s} = \cos 2\omega, \text{ hincque } \cos s = \frac{n \cos 2\omega - 1}{n - \cos 2\omega} \text{ et } \sin s = \frac{\sin 2\omega \sqrt{(nn-1)}}{n - \cos 2\omega}; \text{ tum enim erit}$$

$$\sqrt{(nn-1)} = \tan(45^\circ + \omega), \text{ ideoque}$$

$$m\tau = \frac{n \tan 2\omega - \log. \tan(45^\circ + \omega)}{(nn-1) \sqrt{(nn-1)}}.$$

Quodsi ergo ad singulos gradus anomaliae verae s valores quantitatis $m\tau$ computentur, inde vicissim dato $m\tau$ ipsa anomalia vera s simulque distantia $AB = \varphi = \frac{f}{1 + n \cos s}$ facile colligitur.

107. **Coroll. 1.** Crescente ergo tempore t seu quantitate ipsi proportionali $m\tau$, crescit etiam anomalia vera $CAB = s$, atque elapso tempore infinito fit $\cos s = -\frac{1}{n}$ et $\sin s = \frac{\sqrt{(nn-1)}}{n}$, eodemque casu evadit distantia $AB = \varphi$ infinita.

108. **Coroll. 2.** Elapso tempore infinito locus corporis in asymptotam incidet, et asymptotae utraque ad axem hyperbolae inclinatur angulo, cujus cosinus est $= \frac{1}{n}$ et tangens $= \sqrt{(nn-1)}$. Est vero $\frac{f}{nn-1}$ semiaxis transversus hyperbolae et $\frac{f}{\sqrt{(nn-1)}}$ semiaxis conjugatus.

109. **Scholion.** Evolvimus ergo omnes species motuum, quibus duo corpora se mutuo attrahunt, siquidem fuerint sphaerica circumferri possunt; vidimus orbitam, quam alterum circa alterum describere spectatur, esse sectionem conicam. Huc quidem proxime accedunt orbitae, quas planetae primarii et cometae circa solem describere videntur, dum illi in ellipsis circumferuntur, hi vero quasi in parabolis, etsi adhuc incertum est, utrum hyperbola penitus sit excludenda. Verumtamen planetas non exacte in orbitis ellipticis circa solem circumferri vel exinde patet, quod lineae absidum in coelo non quietae deprehenduntur. Duplex scilicet perturbatio eorum motum afficit, quarum altera a figura planetarum non sphaerica, altera ab attractione reliquorum corporum coelestium proficiscitur, quam investigationem deinceps sumus suscepturi. Ante autem juvabit hoc idem argumentum de motu duorum corporum sphaericorum per calculos variatos pertractasse. Cum enim totum negotium resolutione aequationum differentio-differentialium innitatur, plurimum intererit hujusmodi aequationes variis methodis tentari, quandoquidem hoc casu de successu certi sumus, quacunque methodo utamur, etiamsi forte, nisi solutio jam ante esset cognita, calculi evolutio nimis ardua videretur. His autem difficultatibus superatis, aditus ad sublimiores investigationes, quando plura duobus corpora proponuntur, facilius forsitan redderetur. In sequente ergo capite aliis quibusdam methodis determinationem motus duorum corporum sphaericorum aggrediamur.

Caput III.

Aliae investigationes motus duorum corporum sphaericorum.

110. **Problema.** (Fig. 179.) Dum corpora sphaerica A et B se mutuo attrahunt, hujus motum, qualis ex illo spectatur, referre ad planum quodcunque per corpus A ductum.

Solutio. Repraesentet tabula planum, ad quod motum corporis B referri oportet, quod jam tempore elapso $= t$ versetur in B , unde demisso ad planum propositum perpendicularo BY , et ex Y

ad rectam fixam AE normali YX , sint ternae coordinatae $AX = x$, $XY = y$, $YB = z$, ipsa autem distantia $AB = \rho = \sqrt{(xx + yy + zz)}$. Cum jam vis, qua B ad A urgetur, sit $\frac{B(A+B)}{(1-\rho)^2}$, corporum per litteras A et B indicando, ea secundum directiones ternarum coordinatarum resolu-

dabit vim in directione

$$AX = \frac{-B(A+B)x}{\rho^3},$$

$$XY = \frac{-B(A+B)y}{\rho^3},$$

$$YB = \frac{-B(A+B)z}{\rho^3},$$

unde sequentes aequationes elicimus sumendo elementum dt constans

$$ddx = \frac{-2g(A+B)x}{\rho^3} dt^2, \quad ddy = \frac{-2g(A+B)y}{\rho^3} dt^2, \quad d dz = \frac{-2g(A+B)z}{\rho^3} dt^2$$

Hinc dt^2 eliminando colligimus

$$yddx - xddy = 0, \quad zddy - yddz = 0, \quad xddz - zddx = 0,$$

quarum quidem quaelibet in binis reliquis jam continetur, ita ut duas tractasse sufficiat. Inde integrando obtinemus

$$ydx - xdy = Edt \quad \text{et} \quad zdy - ydz = Fdt, \quad \text{hincque}$$

$$F(ydx - xdy) + E(ydz - zdy) = 0,$$

quae per yy divisa et integrata, dat

$$\frac{F}{y} + \frac{E}{y} + G = 0, \quad \text{seu} \quad Ez + Fx + Gy = 0,$$

ex qua liquet motum corporis B fieri in plano per punctum A transeunte. Cum igitur habeamus $Ez + Fx + Gy = 0$, ac praeterea has tres aequationes differentiales

$$Edt = ydx - xdy, \quad Fdt = zdy - ydz, \quad Gdt = xdz - zdx,$$

ob $xx + yy + zz = \rho\rho$ adipiscimus quadratis addendis

$$(EE + FF + GG)dt^2 = dx^2(\rho\rho - xx) + dy^2(\rho\rho - yy) + dz^2(\rho\rho - zz) - 2xydx dy - 2yz dy dz = 2xx dx dy$$

et quia $x dx + y dy + z dz = \rho d\rho$, obtinebimus

$$(EE + FF + GG) dt^2 = \rho\rho (dx^2 + dy^2 + dz^2) - \rho\rho d\rho^2.$$

Verum si aequationum differentio-differentialium prima per $2dx$, secunda per $2dy$ et tertia per $2dz$ multiplicetur, summa erit

$$2dx ddx + 2dy ddy + 2dz d dz = \frac{4g(A+B)\rho\rho}{\rho^3} dt^2,$$

cujus integrale, ob dt constans, est

$$dx^2 + dy^2 + dz^2 = Ddt^2 + \frac{4g(A+B)}{\rho} dt^2,$$

qui valor ob superiorem aequationem est

$$= dv^2 + \frac{(EE + FF + GG) dt^2}{v}$$

ut per v multiplicando habeamus

$$v dv^2 = dt^2 (Dvv + 4g(A+B)v - EE - FF - GG),$$

ideoque

$$dt = \frac{v dv}{\sqrt{(Dvv + 4g(A+B)v - EE - FF - GG)}}$$

Superest ut reliquas variables x, y, z etiam per v determinemus. Cum igitur sit $z = \frac{-Fx - Gy}{E}$,

habebimus

$$EEvv = EExx + EEyy + FFxx + 2FGxy + GGyy, \text{ hincque}$$

$$y = \frac{-FGx + E\sqrt{(EE + GG)vv - (EE + FF + GG)xx}}{EE + GG}$$

Statuamus brevitatis gratia

$$EE + FF + GG = HH, \text{ sitque } \frac{Hx}{v\sqrt{(EE + GG)}} = \cos \omega, \text{ seu } x = \frac{v\sqrt{(EE + GG)}}{H} \cos \omega,$$

$$\text{erit } y = \frac{-FG \cos \omega + EH \sin \omega}{H\sqrt{(EE + GG)}} \cdot v \text{ et } z = \frac{-EF \cos \omega + GH \sin \omega}{H\sqrt{(EE + GG)}} \cdot v.$$

Hinc erit

$$\frac{y}{x} = \frac{-FG \cos \omega + EH \sin \omega}{(EE + GG) \cos \omega} \text{ et } \frac{xdy - ydx}{xx} = \frac{EHd\omega}{(EE + GG) \cos^2 \omega}, \text{ ideoque}$$

$$xdy - ydx = \frac{Evd\omega}{H} = -Edt, \text{ ita ut sit } d\omega = \frac{-Hdt}{vv}$$

Quaeratur ergo angulus ω , ut sit

$$\omega = - \int \frac{Hdv}{v\sqrt{(Dvv + 4g(A+B)v - HH)}}$$

eritque

$$\sin \omega = \frac{HH - 2g(A+B)v}{v\sqrt{(DHH + 4gg(A+B)^2)}} \text{ et } \cos \omega = \frac{H\sqrt{(Dvv + 4g(A+B)v - HH)}}{v\sqrt{(DHH + 4gg(A+B)^2)}}.$$

Invento hoc angulo ω , ad eum constantem angulum quemcumque adjicere licet, unde obtinebimus

$$\frac{x}{v} = \frac{(EE + GG) \cos(\omega + \delta)}{H\sqrt{(EE + GG)}}$$

$$\frac{y}{v} = \frac{-FG \cos(\omega + \delta) + EH \sin(\omega + \delta)}{H\sqrt{(EE + GG)}}$$

$$\frac{z}{v} = \frac{-EF \cos(\omega + \delta) + GH \sin(\omega + \delta)}{H\sqrt{(EE + GG)}}$$

omnes quantitates variables sint determinatae per eandem variabilem v .

111. Coroll. 1. Si ponatur $\frac{EH}{FG} = \tan \alpha$ et $\frac{GH}{EF} = \tan \gamma$, formulae posteriores transmutantur

in has:

$$\frac{x}{v} = \frac{H\sqrt{(EE + GG)}}{H\sqrt{(EE + FF)}} \cos(\omega + \delta), \quad \frac{y}{v} = \frac{-\sqrt{(EE + FF)}}{H} \cos(\omega + \delta + \alpha), \quad \frac{z}{v} = \frac{-\sqrt{(FF + GG)}}{H} \cos(\omega + \delta - \gamma),$$

quae formulae expriment cosinus angulorum, quibus recta AB ad ternas directiones principales inclinatur.

112. **Coroll. 2.** Si ducta AY , angulus XAY tanquam longitudo vocetur $= \varphi$, ob $\frac{y}{x} = \tan \varphi$ habebimus hanc longitudinis determinationem

$$\tan \varphi = \frac{-FG}{EE+GG} + \frac{EH \tan(\omega + \delta)}{EE+GG},$$

tum vero angulo YAB tanquam latitudine posito $= \psi$, erit

$$\sin \psi = \frac{-EF \cos(\omega + \delta) - GH \sin(\omega + \delta)}{H\sqrt{EE+GG}} = \frac{-\sqrt{EE+GG}}{H} \cos(\omega + \delta - \gamma);$$

113. **Coroll. 3.** Si recta $A\Omega$ fuerit intersectio plani, in quo corpus B movetur cum plani tabulae, motusque fiat in sensum EB , ita ut in Ω sit nodus ascendens, erit pro longitudine huius nodi $\tan EA\Omega = \frac{-F}{G}$, et pro inclinatione planorum $\tan YNB = \frac{-\sqrt{EE+GG}}{E}$, seu $\cos YNB = \frac{E}{\sqrt{EE+GG}}$ ducta YN ad $A\Omega$ normali.

114. **Coroll. 4.** Si ponamus $\frac{F}{H} = \cos \alpha$, $\frac{G}{H} = \cos \beta$, $\frac{E}{H} = \cos \gamma$, ut sit

$$x \cos \alpha + y \cos \beta + z \cos \gamma = 0 \quad \text{et} \quad \cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + \cos^2 \gamma = 1;$$

tum vero statuamus

$$\frac{x}{v} = \sin \alpha \cos(\omega + \zeta), \quad \frac{y}{v} = \sin \beta \cos(\omega + \eta), \quad \frac{z}{v} = \sin \gamma \cos(\omega + \vartheta),$$

anguli ζ, η, ϑ ita sunt comparati ut sit

$$\tan(\vartheta - \eta) = \frac{\cos \alpha}{\cos \beta \cos \gamma}, \quad \tan(\zeta - \vartheta) = \frac{\cos \beta}{\cos \alpha \cos \gamma}, \quad \tan(\eta - \zeta) = \frac{\cos \gamma}{\cos \alpha \cos \beta},$$

unde ordo in his formulis facilius perspicitur.

115. **Scholion.** Evidens est hanc solutionem ad superiorem perducere. Si enim angulus ΩAB ponatur $= \varphi$, qui est angulus, quem corpus B in sua orbita plana tempore t absolvit, erit $\frac{BN}{v} = \sin \varphi$; at est $\frac{z}{BN} = \sin YNB = \frac{\sqrt{EE+GG}}{H}$, ideoque

$$BN = \frac{Hz}{\sqrt{EE+GG}} \quad \text{et} \quad \sin \varphi = \frac{H}{\sqrt{EE+GG}} \cdot \frac{z}{v} = -\cos(\omega + \delta - \gamma) \quad \text{per } \S 111.$$

Ergo $\sin \varphi = \sin(\omega + \delta - \gamma - 90^\circ)$, ita ut sit

$$\varphi = \omega + \text{Const. ac } d\varphi = d\omega, \quad \text{seu} \quad d\varphi = \frac{-Hd\omega}{v\sqrt{Dv\omega + 4G(A+B)v - HH}},$$

quae aequatio cum supra inventa plane congruit. Signum enim $-$, quod supra erat $+$, ob signum radicalis ambiguum nihil turbat. Quin etiam poteramus ponere

$$\sin \varphi = +\cos(180^\circ + \omega + \delta - \gamma) = \sin(-90^\circ - \omega - \delta + \gamma),$$

unde deducitur $\varphi = \text{Const.} - \omega$ et $d\varphi = -d\omega$, eademque prorsus aequatio obtinetur. Ceterum cum hic motum corporis B etiam, qualis ex A spectatur, definiverimus, nunc in motus absolutos utriusque corporis inquiramus, quales scilicet ambo ex puncto quodam fixo visi apparerent; ac primo quidem ambos motus in eodem plano absolvi assumamus.

Problema. (Fig. 180.) Si duo corpora sphaerica se mutuo attrahentia *A* et *B* moveantur in eodem plano, definire eorum motum absolutum.

Solutio. Moveantur ambo corpora *A* et *B*, quorum massae iisdem litteris indicentur, in plano tabulae, in quo assumpta recta fixa *OV*, in eaque puncto fixo *O*, ad quodvis tempus elapsum utroque corpore coordinatas orthogonales *OX*, *XA* et *OP*, *PB* assignari oportet. Pona-
mus ergo pro corpore *A* coordinatas $OX = X$, $XA = Y$, et ducta *AL* rectae fixae *OV* parallela, utriusque distantia $AB = \rho$ et angulo $LAB = \varphi$, pro corpore *B* erunt coordinatae

$$OP = X + \rho \cos \varphi \quad \text{et} \quad PB = Y + \rho \sin \varphi.$$

Quia vis, qua corpora se mutuo attrahunt, est $\frac{AB}{\rho^2}$, corpus *A* sollicitabitur secundum directiones fixas

$$\text{sec. } OX \text{ vi} = \frac{AB}{\rho^2} \cos \varphi, \quad \text{sec. } XA \text{ vi} = \frac{AB}{\rho^2} \sin \varphi;$$

corpus vero *B* sollicitabitur

$$\text{sec. } OP \text{ vi} = \frac{-AB}{\rho^2} \cos \varphi, \quad \text{sec. } PB \text{ vi} = \frac{-AB}{\rho^2} \sin \varphi.$$

Simo ergo elemento temporis *dt* constante, habebimus has quatuor aequationes:

$$\text{I. } ddX = \frac{2gBdt^2}{\rho^2} \cos \varphi,$$

$$\text{II. } ddY = \frac{2gBdt^2}{\rho^2} \sin \varphi,$$

$$\text{III. } ddX + dd\rho \cos \varphi = \frac{-2gAdt^2}{\rho^2} \cos \varphi, \quad \text{IV. } ddY + dd\rho \sin \varphi = \frac{-2gAdt^2}{\rho^2} \sin \varphi,$$

unde sublatis *ddX* et *ddY* supererunt hae duae aequationes

$$(1) \quad dd\rho \cos \varphi = \frac{-2g(A+B)dt^2}{\rho^2} \cos \varphi, \quad (2) \quad dd\rho \sin \varphi = \frac{-2g(A+B)dt^2}{\rho^2} \sin \varphi,$$

quibus definitur motus respectivus corporis *B*, qualis spectatori in *A* posito esset appariturus, quippe qui motus per distantiam $AB = \rho$ et angulum $LAB = \varphi$ determinatur. Conveniuntque hae formulae perfecte cum iis, quas in superiori capite invenimus. Definito autem hoc motu respectivo, pro absoluto deinceps colligimus

$$(A+B) ddX + Bdd\rho \cos \varphi = 0 \quad \text{et} \quad (A+B) ddY + Bdd\rho \sin \varphi = 0,$$

deinde bis integrando

$$(A+B) X + B\rho \cos \varphi = Et + \mathcal{C} \quad \text{et} \quad (A+B) Y + B\rho \sin \varphi = Ft + \mathcal{F},$$

motus uniformis communis centri inertiae corporum in directum declaratur. Ad motum ergo absolutum utriusque corporis cognoscendum primo motum respectivum investigari convenit, quod est jam in superiori capite est praestitum, solutionem tamen ex binis aequationibus hic expositis pelamus. Ac primo quidem haec combinatio $(1) \cdot \rho \sin \varphi - (2) \cdot \rho \cos \varphi$ praebet

$$\rho \sin \varphi dd\rho \cos \varphi - \rho \cos \varphi dd\rho \sin \varphi = 0,$$

quae integrata datur $d \sin \varphi d v \cos \varphi - v \cos \varphi d v \sin \varphi = 2 C dt$,
 seu $v dv \varphi = C dt$.

Deinde ista combinatio (1) $d v \cos \varphi + (2) d v \sin \varphi$ praebet

$$d v \cos \varphi d d v \cos \varphi + d v \sin \varphi d d v \sin \varphi = \frac{-2g(A+B) dt^2}{2v} (\cos \varphi d v \cos \varphi + \sin \varphi d v \sin \varphi)$$

$$= \frac{-2g(A+B) dt^2}{2v} \cdot d v$$

unde integrando impetramus

$$(d v \cos \varphi)^2 + (d v \sin \varphi)^2 = D + \frac{4g(A+B) dt^2}{v}, \text{ sive } d v^2 + v dv \varphi^2 = D dt^2 + \frac{4g(A+B) dt^2}{v}$$

Quare cum ex illa sit $dt = \frac{v dv \varphi}{C}$, fiet

$$CC dv^2 + CC v dv \varphi^2 = Dv^4 dv \varphi^2 + 4g(A+B)v^3 dv \varphi^2$$

hincque $d \varphi = \frac{C dv}{v \sqrt{(Dv^2 + 4g(A+B)v - CC)}}$

atque $dt = \frac{v dv \varphi}{\sqrt{(Dv^2 + 4g(A+B)v - CC)}}$

Definitis autem ad tempus t quantitatis v et φ , ex superioribus formulis colliguntur coordinatae X et Y pro corpore A , ex quibus hujus corporis motus absolutus innotescit, indeque etiam corporis alterius B .

117. **Coroll. 1.** Si J sit commune centrum inertiae amborum corporum, erit

$$(A+B) OK = A.OX + B.OP = (A+B) X + Bv \cos \varphi$$

et $(A+B) KJ = A.XA + B.PB = (A+B) Y + Bv \sin \varphi$,

unde in superioribus formulis E est celeritas ejus in directione OV , et F in directione KJ .

118. **Coroll. 2.** Positis ergo $E = 0$ et $F = 0$, commune centrum inertiae J quiescet, punctum O in eo ipso accipiamus, insuper constantes \mathcal{C} et \mathcal{F} evanescent, quicquid tum

$$OX = X = \frac{-Bv \cos \varphi}{A+B} \text{ et } XA = Y = \frac{-Bv \sin \varphi}{A+B}$$

119. **Coroll. 3.** Cum in superiori capite per anomaliam veram s has determinaciones inveniatur:

$$v = \frac{f}{A+n \cos s}, \varphi = s + \alpha \text{ et } t = \frac{f \sqrt{f}}{\sqrt{2g(A+B)}} \int \frac{ds}{(1+n \cos s)^2}$$

habebimus in genere pro curva quam corpus A motu absoluto describit, constantibus pariter immutatis,

$$OX = X = \mathcal{C} + E \int \frac{ds}{(1+n \cos s)^2} - \frac{Bf \cos(s+\alpha)}{(A+B)(1+n \cos s)}$$

$$XA = Y = \mathcal{F} + F \int \frac{ds}{(1+n \cos s)^2} - \frac{Bf \sin(s+\alpha)}{(A+B)(1+n \cos s)}$$

Coroll. 4. Pro curva vero, quam alterum corpus B motu absoluto describit, erunt

$$OP = X + v \cos \varphi = \mathfrak{C} + E \int \frac{ds}{(1+n \cos s)^2} + \frac{Af \cos(s+a)}{(A+B)(1+n \cos s)},$$

$$PB = Y + v \sin \varphi = \mathfrak{F} + F \int \frac{ds}{(1+n \cos s)^2} + \frac{Af \sin(s+a)}{(A+B)(1+n \cos s)}$$

patet casu, quo $E = 0$ et $F = 0$, utramque curvam fore sectionem conicam.

Scholion. Hinc perspicitur egregius consensus inter ambas methodos, quibus sum usus binorum corporum determinandos, ac simul patet, utramque methodum ita inter se cohaerere, ut determinatio motus respectivi praecipuam partem in motus absoluti investigatione constituat. Methodus scilicet latius patet, quam illa, cum non solum motum respectivum perinde ac illa declarat, sed etiam motum absolutum utriusque corporis declaret, atque hoc quidem ita, ut ratio motuum absolutorum facillime e calculo eliminetur, totumque negotium ad motus respectivi determinationem perducatur. Hoc enim cognito nihil aliud superest, nisi ut motus communis centri inertiae, qui semper est uniformis secundum lineam rectam, in computum introducatur. Quare etiam in investigatione motus plurium corporum se mutuo attrahentium semper sufficit motus respectivos, qui in uno eorum collocato sint apparituri, determinasse. Etsi enim hic unum corpus tantum quiescens consideratur, tamen facile est deinceps toti systemati ejusmodi motum mente saltem imbuere, quo commune centrum inertiae vel ad quietem vel motum uniformem rectilineum rediret, hocque modo ad motuum absolutorum cognitionem pervenietur. Istud etiam eo clarius patebit ex sequente problemate, ubi motus binorum corporum, quando non in eodem plano absolvuntur, evoluntur.

122. Problema. Si duo corpora sphaerica se mutuo attrahentia ita moveantur, ut motus eorum non in eodem plano absolvatur, definire utriusque corporis motum absolutum.

Solutio. (Fig. 181) Sint jam elapso tempore $= t$ ambo corpora in A et B , quorum massae litteris A et B indicentur. Referantur eorum loca ad ternas directiones fixas inter se normales OE, OF, OG , quibus constituentur pro utroque parallelae coordinatae, quas pro A vocemus $OX = X, XY = Y$ et $YA = Z$. Pro corpore autem B statuamus primo distantiam $AB = v$, tum ejus inclinatio ad ternas illas directiones fixas OE, OF, OG indicetur angulis ζ, η, ϑ , ut sit $\cos^2 \zeta + \cos^2 \eta + \cos^2 \vartheta = 1$, hincque coordinatae pro B erunt $OP = X + v \cos \zeta, PQ = Y + v \cos \eta, QR = Z + v \cos \vartheta$, seu posito $v \cos \zeta = x, v \cos \eta = y, v \cos \vartheta = z$, ut sit $vv = xx + yy + zz$, habuimus $OP = X + x, PQ = Y + y, QB = Z + z$. Cum jam vis attractrix secundum AB sit $= \frac{AB}{vv}$, corpus A ab ea sollicitatur

secundum OE vi $= \frac{AB}{vv} \cos \zeta, \text{ sec. } OF \text{ vi} = \frac{AB}{vv} \cos \eta, \text{ sec. } OG \text{ vi} = \frac{AB}{vv} \cos \vartheta,$

corpus vero B his viribus

sec. OE vi $= \frac{-AB}{vv} \cos \zeta, \text{ sec. } OF \text{ vi} = \frac{-AB}{vv} \cos \eta, \text{ sec. } OG \text{ vi} = \frac{-AB}{vv} \cos \vartheta,$

unde principia accelerationis suppeditabunt has aequationes

$$ddX = \frac{2gB}{\nu\nu} dt^2 \cos \zeta, \quad ddY = \frac{2gB}{\nu\nu} dt^2 \cos \eta, \quad ddZ = \frac{2gB}{\nu\nu} dt^2 \cos \theta,$$

$$ddX + ddx = \frac{-2gA}{\nu\nu} dt^2 \cos \zeta, \quad ddY + ddy = \frac{-2gA}{\nu\nu} dt^2 \cos \eta, \quad ddZ + ddz = \frac{-2gA}{\nu\nu} dt^2 \cos \theta.$$

Hic quantitates X, Y, Z referuntur ad motum absolutum corporis A , at x, y, z ad motum spectivum, quo corpus B ex A spectatum moveri cernitur. Pro hoc ergo colligimus:

$$\text{I. } ddx = \frac{-2g(A+B) dt^2 \cos \zeta}{\nu\nu} = \frac{-2g(A+B) x dt^2}{\nu^3},$$

$$\text{II. } ddy = \frac{-2g(A+B) dt^2 \cos \eta}{\nu\nu} = \frac{-2g(A+B) y dt^2}{\nu^3},$$

$$\text{III. } ddz = \frac{-2g(A+B) dt^2 \cos \theta}{\nu\nu} = \frac{-2g(A+B) z dt^2}{\nu^3},$$

ex quibus cum aequatione $xx + yy + zz = \nu\nu$ omnes quantitates x, y, z et ν ad tempus determinari oportet. Inde autem primo has aequationes integrabiles deducimus

$$y ddx - x ddy = 0, \quad z ddy - y ddz = 0, \quad x ddz - z ddx = 0,$$

quae integratae dant

$$y dx - x dy = Edt, \quad z dy - y dz = Fdt, \quad x dz - z dx = Gdt.$$

Quare cum sit $F(y dx - x dy) = E(z dy - y dz)$, per yy dividendo nanciscemur

Similique modo ob $G(z dy - y dz) = F(x dz - z dx)$, per zz dividendo adipiscimur

ex quibus conjunctim deducimus $Fx + Gy + Ez = 0$, qua aequatione motus corporis B , ex A spectatus in eodem plano fieri indicatur.

Porro si primam per $2dx$, secundam per $2dy$ et tertiam per $2dz$ multiplicemus $x dx + y dy + z dz = \nu d\nu$, summa erit

$$2dx ddx + 2dy ddy + 2dz ddz = \frac{-4g(A+B) d\nu}{\nu\nu} dt^2,$$

cujus integrale ob dt constans dat

$$dx^2 + dy^2 + dz^2 = Ddt^2 + \frac{4g(A+B) dt^2}{\nu},$$

ex qua ope aequationum

$$Fx + Gy + Ez = 0, \quad xx + yy + zz = \nu\nu, \quad y dx - x dy = Edt, \quad z dy - y dz = Fdt,$$

$$x dz - z dx = Gdt$$

eadem solutio deducitur, quam jam supra dedimus. Denique inventis variabilibus x, y, z respectivum spectantibus, ex iis pro motu absoluto corporis A colliguntur coordinatae X, Y, Z has aequationes

$$X = \frac{-Bx + \mathcal{G}t + e}{A+B}, \quad Y = \frac{-By + \mathcal{F}t + f}{A+B}, \quad Z = \frac{-Bz + \mathcal{G}t + g}{A+B}.$$

Coroll. 1. Ex aequationibus differentialibus

$$ydx - xdy = Edt, \quad zdy - ydz = Fdt, \quad xdz - zdx = Gdt,$$

integratione immediate colligitur, multiplicando primam per z , secundam per x , et tertiam per z ,

sumendo:

$$0 = Ezdt + Fxdt + Gydt, \quad \text{hincque} \quad Ez + Fx + Gy = 0.$$

Coroll. 2. Eaedem aequationes differentiales quadratae et additae, posito

$$EE + FF + GG = HH, \quad \text{praebent}$$

$$HHdt^2 = vv(dx^2 + dy^2 + dz^2) - vdv^2, \quad \text{ideoque} \quad dx^2 + dy^2 + dz^2 = dv^2 + \frac{HHdt^2}{vv}.$$

Coroll. 3. Si illae aequationes differentiales combinentur cum hac

$$xdx + ydy + zdz = vdv,$$

alia dx , dy et dz inde ita definiuntur, ut sit

$$dx = \frac{xv}{v} + \frac{(Ey - Gz) dt}{vv}, \quad dy = \frac{ydv}{v} + \frac{(Fz - Ex) dt}{vv}, \quad dz = \frac{zdv}{v} + \frac{(Gx - Fy) dt}{vv}.$$

Coroll. 4. Cum autem sit $Ez + Gy = -Fx$, si ponamus $Ey - Gz = p$, erit quadratis

$$(EE + GG)(yy + zz) = (EE + GG)(vv - xx) = FFxx + pp,$$

ob $FF + GG + EE = HH$, erit $p = Ey - Gz = \sqrt{(EE + GG)vv - HHxx}$, hincque

$$\frac{vdx - xdv}{vv} = d \cdot \frac{x}{v} = \frac{dt}{vv} \sqrt{(EE + GG)vv - HHxx}.$$

Scholion. Hae investigationes non solum inserviunt motui absoluto definiendo, etsi in

parum interest eum nosse, sed imprimis eas ideo hic attulimus, ut intelligatur, quo-

modo huiusmodi solutiones, ubi plures aequationes differentio-differentiales occurrunt, tractari con-

veniat. Cum enim in sequentibus omnia a resolutione talium aequationum pendeant, in huiusmodi

maxime juyabit vires analyseos exercuisse, unde haec tractatio utilitate non caritura videtur.

ergo motu duorum corporum sphaericorum, quod quidem argumentum jam passim satis

est pertractatum, antequam casum trium corporum aggrediamur, in motum duorum cor-

porum non sphaericorum inquiramus, ut pateat, quantum discrimen a defectu sphaericitatis proficis-

cat. Cum enim tam solis quam planetarum corpora a figura sphaerica recedant, jam ob hanc

causam irregularitates quaedam se motui, qui per regulas consuetas in hypothesi corporum

determinatur, admiscebunt, quarum cognitio eo magis est necessaria, ne phaenomena

quaedam actioni aliorum corporum tribuantur. Hic vero alteri tantum corpori figuram a sphae-

ricam assignabimus, alterum perfecte sphaericum relinquentes; si enim ambo non fuerint

primo alterum tanquam sphaericum spectetur, tum vero alterum, quo facto ex combina-

tionem phaenomenorum solutio haud difficulter colligetur, praecipue cum viderimus a defectu figurae

motus parum perturbari.